

Verstedelijking in Europa

HARRY BRONSEMA

De helft van de mensheid, 3,3 miljard, leeft in steden. Dat is 4,5 maal zoveel als in 1950 toen de wereld voor minder dan 30 procent verstedelijkt was. In de 20ste eeuw steeg het aantal stedelingen wereldwijd van 220 miljoen in 1900 tot 2,84 miljard in 2000. Naar verwachting zullen dat er in 2030 vijf miljard zijn: 60 procent van de wereldbevolking. Na Noord-Amerika (81 procent) en, hoewel veel minder geïndustrialiseerd, Latijns Amerika (78 procent) is Europa met 74 procent stadsbewoners nu het meest verstedelijkte continent. In Afrika en Azië wonen de meeste mensen nu nog op het platteland, maar die continenten verstedelijken snel en in 2030 zijn de stedelingen ook daar naar verwachting in de meerderheid. In Azië woont tweederde van de wereldbevolking en hoewel dat continent nu relatief gezien nog niet erg is verstedelijkt gaat het in absolute aantallen toch om heel veel mensen. Bijna de helft van alle stedelingen leeft in Azië, meer dan een kwart in China en India.

Het urbanisatieproces voltrekt zich nu en in de komende decennia vooral in Azië en Afrika. Van 1950 tot 2030 groeit het aantal stedelingen daar naar verwachting van 309 miljoen tot 3,9 miljard en neemt het percentage stedelingen toe van 18 tot 56. Noord-Amerika en Europa verstedelijkten ook al sterk vóór 1950. In de twee eeuwen daarvoor, vanaf halverwege de 18^e eeuw, nam daar het aantal stedelingen geleidelijk toe van 15 tot 423 miljoen, een stijging van 10 tot 52 procent.

In het begin van de 20ste eeuw telde wat nu de ontwikkelde wereld is meer dan tweemaal zoveel stedelingen als wat nu de Derde Wereld is: 150 tegenover 70 miljoen. Ondanks het lage tempo van de verstedelijking tellen de ontwikkelingslanden nu 2,6 maal zoveel stedelingen als de ontwikkelde landen: 2,3 tegenover 0,9 miljard. In de komende decennia zal dat gat alleen maar groter worden.

Europa

De Europese bevolking bestaat voor driekwart uit stedelingen. In 2005 ging het om bijna 526 miljoen mensen. In 1950 waren dat er bijna 277 miljoen, ongeveer de helft van de toenmalige Europese bevolking. De verwachting is dat in 2030 de 80 procent zal worden gehaald. In enkele landen zelfs 90 procent of meer.

Veel miljoenensteden telt Europa niet en geen enkele stedelijke agglomeratie heeft meer dan 10 miljoen inwoners. Wereldwijd zijn er van dergelijke megasteden ook niet zoveel. Van de in totaal 20 megasteden in 2005 lagen er 12 in Azië, vier in Zuid- en Midden-Amerika, twee in Afrika en twee in Noord-Amerika.

Europa telt (volgens de gegevens over 2005) 41 miljoenensteden (agglomeraties), waarvan Parijs, met 9,8 miljoen, de grootste is. Op de tweede plaats komt Londen, met 8,5 miljoen, en op de derde plaats Madrid, met 5,6 miljoen. In de tabel zijn de inwonertallen van de 30 grootste stedelijke agglomeraties van Europa,

inclusief die in Estland, Letland, Litouwen, Wit-Rusland, Oekraïne en Moldavië, en exclusief het Europese deel van Rusland en dat van Turkije, opgenomen over de periode 1950-2015. Uit de cijfers blijkt dat veel steden sinds 1950 sterk in bevolkingsomvang zijn toegenomen. Madrid en Kiev (meer dan tweemaal zo groot), Boekarest (bijna tweemaal zo groot) en Minsk (meer dan vijf maal zo groot) zijn daar voorbeelden van. De groei is in de tweede helft van de vorige eeuw wel minder geworden, zo blijkt uit de tabel: sinds 1995 zijn de inwonertallen in de meeste steden niet veel meer gestegen of zelfs gedaald. Madrid (18 procent groei), Barcelona (11 procent groei) en Boedapest (10 procent groei) zijn uitzonderingen. Naar verwachting zullen Europese grote steden de komende jaren niet zoveel meer groeien of juist krimpen. Porto (10,2 procent), Lissabon (8,8 procent), Madrid (8,5 procent), Minsk (7 procent), Barcelona (5,5 procent) en Wenen (5,3 procent) zijn de grootste groeiers.

LITERATUUR:

- Véron, J. (2007), *La moitié de la population mondiale vit en ville. Population et Sociétés* no. 435, juin 2007, pp. 1-4.
- UN (2005), *World Urbanization Prospects. The 2005 Revision Population Database.*
- UNFPA (2007), *Unleashing the potential of urban growth. State of the World Population 2007.*

H.J. Bronsema, NIDI.

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en beoogt de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken te bevorderen. Inlichtingen over toezending van kopij kunnen worden ingewonnen bij de redactie

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding is toegestaan. Toezending van bewijs-exemplaren wordt op prijs gesteld.

Het NIDI is een instituut van de KNAW dat zich bezighoudt met onderzoek naar ontwikkelingen in de omvang en samenstelling van de bevolking

colofon

Demos is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).

Redactie Harry Bronsema, eindredacteur
drs. Joop de Beer
drs. Gijs Beets
dr. Luc Bonneux

Adres NIDI/DEMOS
Postbus 11650
2502 AR 's-Gravenhage

Telefoon (070) 356 52 00
E-mail demos@nidi.nl
Internet www.nidi.knaw.nl/nl/demos/
Abonnementen gratis

Basisontwerp Harmine Louwé
Druk Nadorp Druk b.v., Poeldijk

Bevolkingsontwikkeling in de 30 grootste stedelijke agglomeraties van Europa, 1950-2015 (rangorde 2005)

Nr.	Agglomeratie	Land	Kalendarjaar				Groei inwonertal		
			1950	1995	2005	2015	1950-2005	1995-2005	2005-2015
			x 1.000				%		
1	Parijs	Frankrijk	5.424	9.510	9.820	9.858	81,0	3,3	0,4
2	Londen	Ver. Koninkrijk	8.361	7.908	8.505	8.618	1,7	7,5	1,3
3	Madrid	Spanje	1.700	4.751	5.608	6.086	229,9	18,0	8,5
4	Barcelona	Spanje	1.809	4.313	4.795	5.057	165,1	11,2	5,5
5	Berlijn	Duitsland	3.338	3.471	3.389	3.389	1,5	-2,4	0,0
6	Rome	Italië	1.884	3.425	3.348	3.330	77,7	-2,2	-0,5
7	Athene	Griekenland	1.783	3.122	3.230	3.251	81,2	3,5	0,7
8	Milaan	Italië	1.883	3.020	2.953	2.937	56,8	-2,2	-0,5
9	Lissabon	Portugal	1.304	2.600	2.761	3.005	111,7	6,2	8,8
10	Kiev	Oekraïne	815	2.590	2.672	2.757	227,9	3,2	3,2
11	Birmingham	Ver. Koninkrijk	2.229	2.291	2.280	2.279	2,3	-0,5	0,0
12	Wenen	Oostenrijk	1.787	2.127	2.260	2.379	26,5	6,3	5,3
13	Napels	Italië	1.498	2.218	2.245	2.252	49,9	1,2	0,3
14	Manchester	Ver. Koninkrijk	2.422	2.262	2.228	2.223	-8,0	-1,5	-0,2
15	Boekarest	Roemenië	652	2.054	1.934	1.942	196,6	-5,8	0,4
16	Minsk	Wit-Rusland	284	1.649	1.778	1.903	526,1	7,8	7,0
17	Hamburg	Duitsland	1.602	1.708	1.740	1.755	8,6	1,9	0,9
18	Stockholm	Zweden	741	1.561	1.708	1.780	130,5	9,4	3,0
19	Boedapest	Hongarije	1.618	1.893	1.693	1.655	4,6	-10,6	-2,2
20	Warschau	Polen	768	1.652	1.680	1.687	118,8	1,7	0,4
21	Turijn	Italië	1.011	1.733	1.660	1.642	64,2	-4,2	-1,1
22	WestYorkshire	Ver. Koninkrijk	1.692	1.468	1.519	1.534	-10,2	3,5	1,0
23	Kharkiv	Oekraïne	758	1.534	1.436	1.390	89,4	-6,4	-3,2
24	Lyon	Frankrijk	564	1.313	1.403	1.446	148,8	6,9	3,1
25	Marseille-Aix-en-Provence	Frankrijk	624	1.331	1.382	1.421	121,5	3,8	2,8
26	Porto	Portugal	730	1.206	1.309	1.443	79,3	8,5	10,2
27	München	Duitsland	827	1.236	1.263	1.303	52,7	2,2	3,2
28	Praag	Tsjechië	934	1.197	1.171	1.186	25,4	-2,2	1,3
29	Glasgow	Ver. Koninkrijk	1.755	1.186	1.159	1.162	-34,0	-2,3	0,3
30	Amsterdam	Nederland	855	1.102	1.147	1.201	34,2	4,1	4,7

Bron: UN (2005), *World Urbanization Prospects. The 2005 Revision Population Database.*